

DYRKNINGSVEJLEDNING

WESTERWOLDISK RAJGRÆS (*Lolium multiflorum* var. *westerwoldicum*)

Vækstform

Westerwoldisk rajgræs er sommer-enårig. Den sås om foråret i en varm og muldet jord, og stængeldannelse og frøsætning sker samme år. Efter frøhøst i august kan marken udnyttes til efterslæt.

I landene lige syd for os er det almindeligt at udså afgrøden om efteråret og høste året efter. Under vore forhold vil der være fare for udvintring, men metoden har været praktiseret med held i både forsøg og praksis.

Hvis planterne kan overvintrere, vil efterårssåning frem for forårssåning give tungere og mere veludviklet frø, hvilket påvirker udbyttet i positiv retning.

Jordbund

Westerwoldisk rajgræs kan frøavlles i alle egne af landet. På lette sandjorder er vanding dog en betingelse for at opnå et tilfredsstillende resultat.

Udlægsmåde

Der udlægges altid i renbestand. Så tidligst muligt i marts/april, når jorden er tjenlig. Tidlig såning giver størst udbyttepotentiale og en mere ensartet blomstring og modning.

Ved efterårssåning bør der sås i september måned.

Udsædsmængden bestemmes af sortens frøvægt. Der skal tilstræbes et plantetal på ca. 450 planter/m², og det svarer til en udsædsmængde på 15-20 kg pr. ha.

Tusindkornsvægten varierer fra 3,0-4,0 gram.

Der sås med normal rækkeafstand på ca. 12 cm, og sådybden skal være 2 cm.

Gødskning

Gødskning bør foretages i forbindelse med eller umiddelbart efter såning om foråret. Den optimale kvælstofmængde ligger på 100-120 kg pr. ha.

Landbrugsstyrelsens kvælstofnormer for 2019/2020: Se dyrkningskalender bagest i dyrkningsvejledningen.

Der gødes med ca. 20 kg P og 60 kg K ved lave til normale gødningstal, mens PK-gødning kan undlades, hvis gødningstallene er over det normale. Svovl bør tilføres i mængder på 15-20 kg pr. ha.

Ukrudt

Inden udlæg af westerwoldisk rajgræs skal man sikre sig, at marken er fri for kvik.

Andre ukrudsarter, der kan være vanskelige at frarenses, er kamille, skræppe og haremad.

Bekæmpelse af ukrudt tager afsæt i de midler, som vi kender fra brug i andre rajgræsarter.

Enårig rapgræs kan bekæmpes med 0,1 l DFF lige efter såning. DFF kræver, at rajgræsset er placeret i 2-3 cm's dybde for at undgå skader og virkningen er meget afhængig af tilstrækkelig jordfugtighed.

Catch*) anvendt med 0,6 l pr. ha har en bred effekt på småt ukrudt, også på tidsler.

Primus*) kan anvendes op til 0,075 l pr. ha, og den har særlig god effekt mod kamille og burre-snerre, men også effekt mod bl.a. storke-næb. Der tilsættes spredeklæbemiddel. Mod ærenpris, tvetand og agerstedmoder kan tilsættes 0,05 l pr. ha DFF.

*) Catch og Primus er godkendt til de store rajgræsarter har ikke en specifik off-label godkendelse til westerwoldisk rajgræs.

Vækstregulering

Der er ikke lavet forsøg med Moddus i westerwoldisk rajgræs, og de praktiske erfaringer er sparsomme.

Sygdomme og skadedyr

Der er ikke problemer med sygdomme og skadedyr i denne art. Angreb af meldug kan dog forekomme, og der kan ved konstaterede angreb behandles med et svampe-middel.

Høst

Normalt er afgrøden høsttjenlig i begyndelsen af august, men det kan variere meget afhængig af såtidspunkt og vækstbetingelser.

Westerwoldisk rajgræs er velegnet til direkte tærskning, når følgende faktorer er opfyldt:

- 1) En ensartet moden afgrøde.
- 2) Afgrøden skal være gået i leje.
- 3) Tilstrækkelig tørringskapacitet, tørring umiddelbart efter frøhøst.

Først når vandprocenten er nede på 20-25 pct., er direkte tærskning tilrådelig.

Frøet skal omgående gennemluftes med kold luft på tørreri i de første døgn, hvorefter nedtørring til 12 pct. vandindhold kan ske ved tilsætning af varme. Luften bør ikke opvarmes mere end 4° C for at sikre en jævn og skånsom nedtørring.

I meget tvemodne afgrøder, hvor afgrøden "står op", eller hvor der ikke rådes over tilstrækkelig tørringskapacitet, er det tilrådeligt at skårlægge afgrøden ved begyndende drysning. Ved en vandpct. på 30-40 er der en daglig frøtilvækst på 2-3 pct., hvilket skal tages i betragtning ved fastlæggelse af skårlægningstidspunktet. Afgrøden bør have en vejringstid på ca. 10 dage for at eftermodne. I en ustabil vejrperiode kan tærskning foretages 4-5 dage efter skårlægning, hvis tørringsfaciliteterne er i orden.

Efter høst

For at eliminere spildfrøproblemer i sædskiftet anbefaler vi at undlade stub- eller jordbehandling i efteråret efter frøhøst, da det vil bringe spildfrø ned i jorden til gene for næste års afgrøde.

Lad i stedet marken ligge som efterafgrøde eller til slæt. Der kan høstes et stort grøntudbytte i efterslættet, og samtidig vil spildfrø blive ødelagt, enten fordi de spirer eller rådner. Herefter kan marken pløjes efter en nedvisning med Roundup i det sene efterår eller til foråret.

Hvis genvæksten skal udnyttes til slæt, bør der straks efter frøhøst tilføres ca. 70 kg N/ha, og først i oktober kan der tages slæt.

Grundindstilling af mejetærskeren

Cylinderens periferihastighed:

25-30 m/sek.

Broafstand: Fortil: ca. 14 mm.

Bagtil: ca. 7 mm.

Øverste sold: Lamelåbning 10mm.

Nederste sold: Lamelåbning 7 mm.

Luftmængde: Lille- start med rigelig luft, og reguler ned til der ikke spildes.

Luftretning: Øverste vindleder mod midterste del.
Nederste vindleder i midterstilling.

Udbytte

Som gennemsnit for årene 2014-2018 har udbyttet været 1.500 kg pr. ha, men udbyttet op til 1.800 kg pr. ha er ikke ualmindelige.

1 m³ råvare vejer ved normal renhed ca. 300 kg.

DYRKNINGSKALENDER

Sept.   **Evt. såning**

Marts/april   **Såning**
15-20 kg pr. ha, 1-2 cm
dybde.
DFF lige efter såning

Marts/april   **Gødning**
100-120 kg N pr. ha.

Gødningsnorm 2018/2019:
125 kgN/ha

April   **Ukrudt**

Maj/juni Svampebekæmpelse, evt. vækstregulering efter behov

August   **Høst**
Direkte høst eller skårlægning og høst
efter 6-10 dage.
Omgående beluftning og tørring